

Třídící znak							
2	1	5	0	7	6	2	0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ze dne 21. května 2007

**kterým se vydává metodika k vybraným povinnostem podle zákona č. 69/2006 Sb.,
o provádění mezinárodních sankcí, určená pro osoby, kterým Česká národní banka
udělila devizovou licenci**

Česká národní banka jako orgán provádějící kontrolu nad plněním některých povinností vyplývajících ze zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, u bank, poboček zahraničních bank a osob, kterým uděluje devizovou licenci, vydává metodiku určenou nebankovním devizovým místům s devizovou licencí k povinnostem podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.

Česká národní banka doporučuje osobám, kterým udělila devizovou licenci, postupovat podle této metodiky.

Člen bankovní rady a vrchní ředitel
doc. Ing. PhDr. Vladimír Tomšík Ph.D. v. r.

Příloha: Metodika k vybraným povinnostem podle zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, určená pro osoby, kterým Česká národní banka udělila devizovou licenci

Sekce řízení rizik a podpory obchodů
Odpovědný zaměstnanec:
Mgr. Jana Bauerová, tel. 22441 2918

**Metodika k vybraným povinnostem podle zákona č. 69/2006 Sb.,
o provádění mezinárodních sankcí, určená pro osoby, kterým Česká národní banka
udělila devizovou licenci**

1. Zákon o provádění mezinárodních sankcí

Dne 1.4.2006 vstoupil v účinnost zákon č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí (dále také jen „zákon o provádění mezinárodních sankcí“). Tento zákon v ustanovení § 2 stanovuje, že **mezinárodní sankcí** se rozumí příkaz, zákaz nebo omezení stanovené za účelem udržení nebo obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu. Mezinárodní sankce mohou vyplývat z:

- (a) rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů, přijatých podle článku 41 Charty OSN,
- (b) společných postojů, společných akcí nebo jiných opatření přijatých na základě ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice, nebo,
- (c) přímo použitelných předpisů Evropských společenství, kterými se provádí společný postoj nebo společná akce přijatá podle ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice.

Ustanovení § 5 odst. 2 zákona o provádění mezinárodních sankcí stanovuje, že v oblasti peněžních převodů, používání jiných platebních prostředků, nákupu a prodeje cenných papírů a investičních nástrojů mohou sankce spočívat v omezení nebo zákazu:

- (a) poskytování jakéhokoli plnění českou osobou ve prospěch subjektu, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osoby, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, jakož i uzavírání obchodů s nimi včetně obchodů s cizí měnou,
- (b) pronajímání bezpečnostní schránky subjektu, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobě, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, nebo přijímání zboží¹, na které se vztahují mezinárodní sankce, do úschovy, pokud je při vynaložení přiměřených prostředků prokázáno, že se jedná o zboží, na které se vztahují mezinárodní sankce,
- (c) jakéhokoli poskytování peněžních prostředků, investičních nástrojů nebo jiných cenných papírů, nebo finančních anebo ekonomických zdrojů subjektu, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobě, na kterou se vztahují mezinárodní sankce,
- (d) převodu peněžních prostředků, investičních nástrojů nebo jiných cenných papírů z účtu nebo na účet ovládaný subjektem, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobou, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, včetně výplaty bankovních šeků, pokud to lze při vynaložení přiměřených prostředků zjistit,
- (e) výplaty úroků z peněžních prostředků na účtech ovládaných subjektem, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobou, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, jakož i výplaty úroků z jimi ovládaných cenných papírů a investičních nástrojů,
- (f) uzavírání pojistné smlouvy se subjektem, na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobou, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, nebo plnění jim z pojistných smluv, nebo

¹ Zbožím se v souladu s § 3 písm. g) zákona o provádění mezinárodních sankcí rozumí věci, práva a jiné majetkové hodnoty, například peníze v jakékoli formě včetně vkladů a pohledávek z vkladů, jiné platební prostředky, cenné papíry a investiční nástroje, dále jakákoli látka sloužící k přípravě výrobků, výrobek, služba, software nebo technologie a jakákoli jiná věc movitá nebo nemovitá, která je nebo má být předmětem obchodu, bez ohledu na způsob a okolnosti jejího poskytnutí.

(g) jakékoli činnosti, která by podporovala anebo by mohla podporovat činnost uvedenou v písmenech a) až f).

Zákon o provádění mezinárodních sankcí tedy sám žádné konkrétní mezinárodní sankce neobsahuje, zabývá se spíše obecně otázkami, co může být mezinárodní sankcí, na koho se mezinárodní sankce mohou vztahovat, pravomocemi a povinnostmi státních orgánů v oblasti mezinárodních sankcí, atp. Zákon o provádění mezinárodních sankcí rovněž upravuje povinnosti k majetku, na nějž se vztahují mezinárodní sankce.

2. Účel a působnost metodiky

Osoby, kterým Česká národní banka udělila devizovou licenci (dále jen „držitelé devizových licencí“), jsou podle § 1a odst. 7 písm. a) zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, v aktuálním znění (dále jen „zákon proti praní peněz“), tzv. povinnými osobami. Jednou z povinností, které těmto povinným osobám ze zákona proti praní peněz plynou, je mj. i povinnost identifikace klienta v případě, že hodnota obchodu přesahuje částku 15.000,-- EUR nebo v případě, že se jedná o tzv. podezřelý obchod. Podezřelým obchodem jsou pak v souladu s § 1a odst. 6 též:

- případy, kdy účastníkem obchodu je přímo nebo nepřímo právnická nebo fyzická osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zvláštního právního předpisu (§ 1a odst. 6 písm. f) zákona proti praní peněz),
- případy, kdy předmětem obchodu je, byť i jen zčásti, sankcionované zboží nebo služby poskytované sankcionovanému subjektu nebo sankcionované osobě (§ 1a odst. 6 písm. g) zákona proti praní peněz).

Zákon o provádění mezinárodních sankcí je tak úzce propojen se zákonem proti praní peněz. Metodika nepodává vyčerpávající výčet povinností, které musí držitelé devizových licencí dodržovat. Účelem je vyjasnit úlohu České národní banky (dále také jen „ČNB“) v dané oblasti, napomoci držitelům devizových licencí k lepší informovanosti a nastínit základní způsob kontroly ze strany ČNB.

Metodika je určena pouze nebankovním devizovým místům, kterým byla udělena devizová licence ČNB, a má doporučující charakter.

3. Rozdělení pravomocí při kontrole dodržování zákona

Povinnost a oprávnění České národní banky provádět kontrolu plnění povinností dle zákona o provádění mezinárodních sankcí vyplývají z ustanovení § 15 tohoto zákona. Devizový dohled přitom v souladu s § 15 odst. 2 zákona o provádění mezinárodních sankcí vykonává kontrolu pouze u osob, kterým Česká národní banka udělila devizovou licenci. Výkon kontroly devizových míst, která provádějí pouze nákup cizí měny na základě koncesní listiny ke směnářské činnosti, náleží živnostenským úřadům.

V souladu s § 21 zákona o provádění mezinárodních sankcí se ustanovení tohoto zákona použijí v případě omezení nebo zákazů stanovených přímo použitelným předpisem Evropských společenství, kterým se provádí společný postoj nebo společná akce přijatá podle ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice, ode dne platnosti tohoto předpisu. Devizový dohled je tedy ve vybraných případech oprávněn kontrolovat též dodržování přímo použitelných předpisů ES.

4. Kontrola ze strany České národní banky

Kontrola ze strany ČNB je prováděna především formou „kontroly na místě“. Vztahy mezi ČNB a kontrolovanými osobami se při kontrole povinností vyplývajících ze zákona o provádění mezinárodních sankcí řídí zákonem č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Kontrola plnění povinností podle zákona o provádění mezinárodních sankcí je vždy spojena s kontrolou povinností dle zákona proti praní peněz a zpravidla též s kontrolou dodržování devizových předpisů.

Z důvodu úzkého propojení kontroly podle zákona o provádění mezinárodních sankcí a kontroly podle zákona proti praní peněz jsou dohlídky ČNB zaměřeny na tyto oblasti:

4.1 systém vnitřních zásad a povinnost identifikace klienta

4.2 povinnost uchovávat stanovené údaje

4.3 povinnost pravidelného školení zaměstnanců

4.4 plnění oznamovací povinnosti

4.5 nakládání se sankcionovaným majetkem

Povinnost vypracovat systém vnitřních zásad, provádět ve stanovených případech identifikaci klientů, plnit oznamovací povinnost, uchovávat stanovené údaje a pravidelně proškolovat zaměstnance vyplývají pouze ze zákona proti praní peněz. S ohledem na definici podezřelého obchodu, která zahrnuje i transakce, na jejichž subjekt či předmět se vztahují mezinárodní sankce, je však při plnění těchto povinností potřeba zohlednit zákon o provádění mezinárodních sankcí. Zákon o provádění mezinárodních sankcí tak sám de facto stanovuje pouze postup při nakládání se sankcionovaným majetkem (§ 11 zákona) a speciální oznamovací povinnost (§ 10 zákona).

S ohledem na výše uvedené skutečnosti je třeba, aby tato metodika byla vnímána především jako doplnění metodiky pro nebankovní devizová místa k vybraným povinnostem podle zákona proti praní peněz².

4.1 Systém vnitřních zásad

Systém vnitřních zásad je písemný vnitřní předpis vypracovaný povinnou osobou, který musí obsahovat mimo jiné (i) podrobný demonstrativní výčet znaků podezřelého obchodu a (ii) způsob identifikace klienta (§ 9 odst. 3 zákona proti praní peněz). V systému vnitřních zásad proto musí povinná osoba zohlednit, že za podezřelý se považuje i takový obchod, na jehož předmět či subjekt se vztahují mezinárodní sankce. Dále musí stanovit způsob, jakým bude provádět identifikaci klienta v případě, že obchod je podezřelý z důvodu, že se na jeho subjekt nebo předmět vztahují mezinárodní sankce.

4.1.1 Identifikace klientů

Povinnost provádět v určitých případech identifikaci klienta vyplývá z § 2 zákona proti praní peněz. Identifikací se v souladu s § 1a odst. 3 zákona proti praní peněz rozumí:

- (a) u fyzické osoby zjištění jejího jména a příjmení, případně všech jmen a příjmení, rodného čísla nebo data narození, pohlaví, trvalého nebo jiného pobytu, jejich ověření z průkazu totožnosti, jsou-li v něm uvedeny, a dále ověření shody podoby

² Publikována ve Věstníku ČNB ze dne 27.7.2005, částka 10, jako Úřední sdělení ČNB ze dne 14.7.2005.

s vyobrazením v průkazu totožnosti a ověření čísla a doby platnosti průkazu totožnosti a orgánu nebo státu, který jej vydal; jde-li o fyzickou osobu provozující podnikatelskou činnost, též zjištění její obchodní firmy, odlišujícího dodatku nebo dalšího označení a identifikačního čísla.

- (b) u právnické osoby zjištění obchodní firmy nebo názvu včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, jejího sídla, identifikačního čísla nebo obdobného čísla přidělovaného v zahraničí, jména, případně všech jmen a příjmení, rodného čísla nebo data narození a trvalého nebo jiného pobytu osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členem, dále zjištění většinového společníka nebo ovládající osoby a identifikace fyzické osoby, která jejím jménem jedná v daném obchodu; je-li statutárním orgánem nebo jeho členem právnická osoba, zjištění její obchodní firmy nebo názvu včetně odlišujícího dodatku nebo dalšího označení, jejího sídla a identifikačního čísla nebo obdobného čísla přidělovaného v zahraničí a zjištění identifikačních údajů osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členem.

Je-li účastník obchodu zastoupen na základě plné moci, provádí se identifikace zmocněnce podle § 1a odst. 3 zákona proti praní peněz a dále předložením plné moci s úředně ověřeným podpisem. Jestliže držitel devizové licence při uzavírání obchodu zjistí nebo má podezření, že účastník obchodu nejedná svým jménem nebo že zastírá, že jedná za třetí osobu, uloží mu, aby písemným prohlášením potvrdil za koho jedná a doložil údaje o identifikaci této třetí osoby podle § 1a odst. 3 zákona proti praní peněz.

Pokud se klient odmítne podrobit identifikaci, je držitel devizové licence povinen obchod neprovést (§ 2 odst. 5 zákona proti praní peněz) a o této skutečnosti současně informovat Finanční analytický útvar Ministerstva financí (§ 4 zákona proti praní peněz).

4.1.2 Kdy provést identifikaci klienta?

Ustanovení § 2 zákona proti praní peněz stanovuje, že povinná osoba musí identifikovat účastníky obchodu tehdy, pokud se jedná mimo jiné:

- (1) o obchod v hodnotě přesahující částku 15.000,- EUR. Není-li v době uzavření obchodu nebo v kterémkoliv pozdějším okamžiku přesná výše celého plnění známa, vzniká uvedená povinnost v době, kdy je zřejmé, že stanovené hranice bude dosaženo; je-li obchod uskutečněn formou opakujícího se plnění, je rozhodující součet dílčích plnění za dvanáct po sobě jdoucích měsíců.
- (2) o podezřelý obchod ve smyslu § 1a odst. 6 zákona proti praní peněz.

Ze vztahu ustanovení § 1a odst. 6 písm. f) a g)³ a § 2 odst. 2 písm. a) zákona proti praní peněz je zřejmé, že zákon sám neposkytuje přímou odpověď na otázku, kdy provádět identifikaci klienta v případě, že obchod je podezřelý proto, že se na jeho subjekt či předmět vztahují mezinárodní sankce. Za této situace Česká národní banka po konzultaci s Finančním analytickým útvarem Ministerstva financí držitelům devizových licencí doporučuje, aby identifikaci klienta prováděli:

- (1) V případech stanovených devizovými předpisy, a to konkrétně vyhláškou České národní banky č. 434/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o udělení devizové licence, předpoklady a podmínky pro provádění některých obchodů s devizovými hodnotami a postup pro nakládání s padělanými nebo pozměněnými

³ Dle těchto ustanovení je podezřelým obchodem takový obchod, na jehož subjekt nebo předmět se vztahují mezinárodní sankce.

prostředky (dále jen „vyhláška“). V souladu s ustanovením § 7 odst. 2 vyhlášky devizové místo při nákupu nebo prodeji šeků na odpočtu uvádí kromě náležitostí vymezených v § 7 odst. 1 vyhlášky také jméno, popřípadě jména, a příjmení klienta, druh, číslo a zemi vystavení průkazu totožnosti. V souladu s ustanovením § 7 odst. 3 vyhlášky⁴ je držitel devizové licence k prodeji cizí měny v hotovosti povinen provést identifikaci klienta tehdy, pokud hodnota obchodu přesahuje částku 100.000,- Kč. Držitel devizové licence k provádění bezhotovostních obchodů s cizí měnou provádí identifikaci klienta vždy při uzavírání smlouvy s klientem⁵.

Údaje, které je devizové místo povinno zjistit dle vyhlášky, neodpovídají rozsahu údajů potřebných při identifikaci dle zákona proti praní peněz. Proto, aby tato identifikace mohla být využita i pro účely zákona proti praní peněz, je třeba o klientovi získat veškeré údaje dle § 1a odst. 3 zákona proti praní peněz.

- (2) V případě, že hodnota obchodu přesahuje částku 15.000,- EUR. Povinnost provést identifikaci v tomto případě vyplývá z § 2 odst. 1 zákona proti praní peněz.
- (3) V případě, že transakce naplňuje kritéria podezřelého obchodu ve smyslu § 1a odst. 6 písm. a), b), c), d), e) nebo h) zákona proti praní peněz. Povinnost provést identifikaci v tomto případě vyplývá z § 2 odst. 2 písm. a) zákona proti praní peněz, hodnota obchodu v takovém případě není určující.

4.1.3 Jak zjistit, že na subjekt či předmět obchodu se vztahují mezinárodní sankce?

Poté, co držitel devizové licence identifikuje klienta obchodu (viz část 4.1.2), je třeba, aby zjištěné údaje porovnal s obsahem aktuálně účinných mezinárodních sankcí. Pramenem mezinárodních sankcí jsou:

- (a) nařízení vlády České republiky⁶, kterými se do českého právního řádu transponují rozhodnutí Rady bezpečnosti Organizace spojených národů, přijatá podle článku 41 Charty Organizace spojených národů, nebo společné postoje, společné akce nebo jiná opatření přijatá na základě ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice, nebo
- (b) přímo použitelné předpisy Evropských společenství, kterými se provádí společný postoj nebo společná akce přijatá podle ustanovení Smlouvy o Evropské unii o společné zahraniční a bezpečnostní politice.

Aktuálně platné a konsolidované seznamy sankcionovaných subjektů jsou zveřejňovány na internetové adrese

http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm

⁴ V souladu s ustanovením § 7 odst. 3 je devizové místo při nákupu nebo prodeji bankovek a mincí v hodnotě přesahující částku 100.000,- Kč povinno na odpočtu kromě údajů uvedených v § 7 odst. 1 vyhlášky uvést také jméno, popřípadě jména, a příjmení klienta, druh, číslo, dobu platnosti a zemi vystavení průkazu jeho totožnosti.

⁵ Tato povinnost vyplývá z § 18 písm. a) vyhlášky, podle níž devizové místo, které není bankou a provádí bezhotovostní obchody s cizí měnou, je povinno uzavřít předem s klientem písemnou smlouvu, která bude obsahovat postupy a podmínky pro sjednávání, provádění a vypořádání jednotlivých obchodů.

⁶ K 15.5.2007 nebylo žádné takové nařízení vydáno.

Povinnost porovnávat získané údaje s konsolidovaným seznamem zveřejňovaným na internetu ze zákona nevyplývá. Jedná se však o nejjednodušší způsob, jak zjistit, zda se na klienta držitele devizové licence mezinárodní sankce vztahují, či nikoliv. V případě, že držitel devizové licence nemá ke konsolidovaným seznamům trvalý přístup, je např. možné, aby si v určitých intervalech obstarával pouze tisky tohoto seznamu případně tištěnou verzi jednotlivých právních norem, jimiž se konkrétní mezinárodní sankce stanovují. Podotýkáme však, že při tomto postupu na sebe držitel devizové licence bere riziko toho, že jím používaný seznam není aktuální a tedy že se mu podezřelý obchod nepodaří identifikovat. Přitom platí, že je vhodné a přínosné, aby držitel devizové licence popsal jím uplatňovaný systém pro porovnávání identifikačních údajů se sankčními seznamy ve svém systému vnitřních zásad.

4.1.4 Jak postupovat, pokud je klient uveden v konsolidovaném sankčním seznamu?

Pokud držitel devizové licence zjistí, že jím identifikovaný klient je uveden v konsolidovaném sankčním seznamu, je třeba, aby poté dohledal konkrétní přímo účinný předpis, jímž se mezinárodní sankce stanovuje. Při určování toho, zda se na konkrétní osobu mezinárodní sankce vztahují či nikoliv, je totiž vždy třeba vycházet přímo z právního předpisu, jímž se mezinárodní sankce ukládá. Dohledání konkrétní právní normy umožňuje pomocí hypertextového odkazu konsolidovaný seznam. Je třeba mít na paměti, že konsolidovaný seznam je technickou pomůckou, která má pouze informativní účel.

V případě, že držitel devizové licence zjistí, že se na jeho klienta či na předmět obchodu vztahují mezinárodní sankce, je povinen postupovat v souladu s příslušným právním předpisem, kterým se daná mezinárodní sankce ukládá. V některých případech (zejména jedná-li se o mezinárodní sankci uloženou přímo účinnými právními předpisy ES) může mezinárodní sankce spočívat např. v povinnosti typu „finanční prostředky, jiný finanční majetek a ekonomické zdroje nesmějí být ani přímo ani nepřímo zpřístupněny žádné fyzické ani právnické osobě, skupině nebo subjektu uvedeném v příslušném seznamu nebo v jejich prospěch“. V tom případě nesmí držitel devizové licence provést ani směnu peněz. I neuskutečněný (neprovedený, nedokončený) obchod je však za těchto okolností podezřelým obchodem podle zákona proti praní peněz a jako takový musí být ohlášen.

Upozorňujeme, že konkrétní povinnost může být jednotlivými právními předpisy ve vztahu k mezinárodním sankcím stanovena různě. Zjistí-li tedy povinná osoba, že její klient je uveden v sankčním seznamu, musí rovněž přímo v konkrétním pramenu této mezinárodní sankce zjistit, v čem konkrétně restrikce spočívají a zejména jaké konkrétní kroky k naplnění sankcí musí vůči klientovi povinná osoba učinit.

4.2 Povinnost uchovávat stanovené údaje

Ustanovení § 3 zákona proti praní peněz stanovuje držitelům devizové licence archivační povinnost v těchto případech:

- v době trvání smluvního vztahu nebo při dalších obchodech (s tímž klientem): držitel devizové licence je povinen kontrolovat platnost a úplnost identifikačních údajů (viz § 1a odst. 3 zákona proti praní peněz) a zaznamenávat jejich změny,
- (a) po dobu 10 let od ukončení vztahu s klientem: držitel devizové licence je povinen uchovávat získané identifikační údaje (§ 1a odst. 3 a § 2 zákona proti praní peněz), kopie dokladů nebo výpis příslušných identifikačních údajů z nich; v případě zastupování uchovává držitel devizové licence též originál plné moci,

(b) po dobu 10 let po uskutečnění obchodu, na nějž se vztahuje povinnost identifikace: držitel devizové licence je povinen uchovávat údaje a doklady o těchto obchodech. Tato doba počíná běžet prvním dnem kalendářního roku následujícího po roce, ve kterém byl proveden poslední úkon obchodu známý povinné osobě.

Výše uvedené povinnosti se vztahují i na obchody, jež jsou podezřelé proto, že na jejich účastníky či předmět se vztahují mezinárodní sankce.

4.2.1 Které doklady má povinná osoba uchovávat?

Zákon proti praní peněz ukládá povinnost uchovávat identifikační údaje, včetně případně pořízených kopií identifikačních dokladů, a údaje a doklady o obchodech spojených s povinností identifikace. Tento zákon ukládá povinnost archivovat v originále pouze plnou moc v případě zastupování (§ 2 odst. 3). Záznam o provedené identifikaci, včetně případných kopií identifikačních dokladů, lze archivovat např. i v elektronické podobě.

Údaji a doklady o obchodech (spojených s povinností identifikace) jsou myšleny takové údaje a doklady, které držitel devizové licence ukládá jednak z důvodů vlastní obchodní bezpečnosti (tj. například originály uzavřených smluv) nebo u nichž povinnost uložení vyplývá z jiných předpisů (účetních, daňových, apod.). Zákon proti praní peněz tedy stanovuje pouze jejich archivační dobu (10 let od uskutečnění obchodu). Vždy by se však mělo jednat o takové doklady, z nichž je možné získat komplexní informaci o smyslu, účelu, účastnících a průběhu konkrétního obchodu.

Způsob archivace musí být takový, aby byla zajištěna dostupnost dat po celou zákonem vymezenou dobu (viz § 3 zákona proti praní peněz). Není nutné (ale ani vyloučené), aby držitel devizové licence ukládal i kopii příslušného sankčního seznamu.

4.3 Povinnost pravidelného školení zaměstnanců

Povinnost pravidelně proškolovat zaměstnance vyplývá držitelům devizových licencí z § 9 odst. 6 zákona proti praní peněz. Protože podezřelými obchody jsou i ty obchody, na jejichž účastníky či předmět se vztahují mezinárodní sankce, držitel devizové licence by tuto skutečnost měl při školení zohlednit. Zaměstnanci si tedy musí být vědomi toho, že podezřelé jsou i ty obchody, na jejichž účastníky či předmět se vztahují mezinárodní sankce, a měli by být poučeni o způsobu provádění identifikace klientů a postupu při ověřování, zda na příslušného klienta či obchod se nevztahují mezinárodní sankce. Držitel devizové licence by měl své zaměstnance poučit také o tom, že v případě, kdy se klient odmítne podrobit identifikaci, nebo v případě, kdy se na klienta či předmět obchodu vztahují mezinárodní sankce, nesmí být obchod proveden a výše uvedené skutečnosti musí být oznámeny Finančnímu analytickému útvaru Ministerstva financí.

4.4 Plnění oznamovací povinnosti

Oznamovací povinnost vyplývá držitelům devizových licencí jak ze zákona proti praní peněz, tak ze zákona o provádění mezinárodních sankcí. Ustanovení § 10 zákona o provádění mezinárodních sankcí stanovuje, že každý, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že se u něj nachází majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce⁷, je povinen učinit o tom

⁷ Majetkem, na který se vztahují mezinárodní sankce, se v souladu s § 3 písm. f) zákona o provádění mezinárodních sankcí rozumí jakákoli movitá i nemovitá věc, vlastněná, držená nebo jinak ovládaná subjektem,

bez zbytečného odkladu oznámení Ministerstvu financí. Oznamovací povinnost vzniká též tehdy, jestliže při přípravě nebo při uzavírání smlouvy vznikne podezření, že (i) na jednu ze stran závazkového vztahu se vztahují mezinárodní sankce, nebo že (ii) předmětem závazkového vztahu je nebo má být majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, avšak toto podezření není možné před nebo při uzavírání smlouvy hodnověrně ověřit. V takových případech vzniká oznamovací povinnost bezprostředně po uzavření smlouvy.

Podle § 4 odst. 9 zákona proti praní peněz, jestliže se oznámení týká rovněž majetku, na který se vztahuje mezinárodní sankce, povinná osoba (kterou je i každý držitel devizové licence) podává pouze oznámení podezřelého obchodu podle § 4 odst. 1 zákona proti praní peněz a Finanční analytický útvar Ministerstva financí na tuto skutečnost upozorní. Obsah a způsob podání oznámení se řídí zákonem proti praní peněz a vyhláškou č. 344/2004 Sb., o plnění oznamovací povinnosti podle zákona č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů.

4.5 Nakládání se sankcionovaným majetkem

Ustanovení § 11 zákona o provádění mezinárodních sankcí obsahuje pravidla pro nakládání s majetkem, na nějž se vztahují mezinárodní sankce (dále také jen „majetek“). K této situaci může dojít zejména v případě držitelů devizových licencí k bezhotovostním obchodům s cizí měnou. Zákon v první řadě stanovuje, že ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že se u něj nachází majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce, nesmí s tímto majetkem nakládat jinak než za účelem jeho ochrany před ztrátou, znehodnocením, zničením nebo jiným poškozením, pokud není v zákoně o provádění mezinárodních sankcí uvedeno jinak. Tuto povinnost má konkrétní osoba od okamžiku, kdy se dozví, že majetek, který se u ní nachází, je považován za majetek, na který se vztahují mezinárodní sankce.

Ve vztahu k sankcionovanému majetku bývá v přímo účinných předpisech ES obvykle stanovena povinnost tento majetek tzv. „zmrazit“ po celou dobu trvání sankce. To znamená, že povinná osoba by s takovýmto majetkem vůbec neměla nakládat. Zároveň však každý, kdo má u sebe věc, jež mu byla svěřena, by o ni měl pečovat alespoň ve smyslu § 415 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v aktuálním znění – tj. počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí. V konkrétním případě by tedy povinná osoba měla například:

- uložit hotovost nebo jiné cennosti do trezoru (podle typu konkrétní věci) v dostatečně zabezpečeném objektu,
- omezit dispoziční práva k bankovnímu účtu, na němž jsou sankcionované peněžní prostředky uloženy, apod.

Ten, u nějž se nachází sankcionovaný majetek, má nárok uplatňovat vůči státu náhradu nezbytně nutných nákladů související s jeho správou a ochranou. V souladu s § 11 odst. 3 zákona může Ministerstvo financí vyzvat osobu, která má ve správě sankcionovaný majetek, k jeho vydání.

na který se vztahují mezinárodní sankce, nebo osobou, na kterou se vztahují mezinárodní sankce, dovezená z území, na které se vztahují mezinárodní sankce, nebo určená k vývozu na území, na které se vztahují mezinárodní sankce.

5. Postup po ukončení kontroly

V souladu s ustanovením § 15 zákona o provádění mezinárodních sankcí státní orgány, které provádějí kontrolu povinností vyplývajících z tohoto zákona, při zjištění nedostatků předají podklady k sankčnímu řízení⁸ ve věcech týkajících se věcné působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu⁹ tomuto ministerstvu, v ostatních případech Ministerstvu financí – Finančnímu analytickému útvaru. Protože devizový dohled provádí kontrolu dodržování zákona o provádění mezinárodních sankcí pouze vůči držitelům devizových licencí, budou zjištění předávána pouze Ministerstvu financí.

⁸ Nejedná se o řízení ve věci uvalených mezinárodních sankcí, ale o řízení ve věci porušení zákona o provádění mezinárodních sankcí, jehož se může dopustit držitel devizové licence.

⁹ Obchod s vojenským materiálem a kontrolovanými technologiemi.